

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:
« طرح تأسیس سازمان ملی اقامت »

مقدمه

عصر حاضر به دلیل افزایش چشمگیر تعداد مهاجران در سطح جهان در حوزه‌های داخلی و خارجی و همچنین تبعات و پیامدهای گسترده آن، «عصر مهاجرت» (ازسوی کاستلز) یا «شهر جهانی» (ازسوی ساسن) نامگذاری شده است. ازسوی دیگر وسعت و گسترده‌گی شتابان تأثیر این پدیده بر جوامع مبدأ و مقصد موجب شده است که در کانون توجه بسیاری از کشورهای مهاجرپذیر و مهاجرفرست قرار گیرد. جمهوری اسلامی ایران همواره پذیرای مهاجران از کشورهای متعددی از جمله افغانستان و عراق بوده است. افزایش کمی و کیفی مهاجرت اتباع خارجی به جمهوری اسلامی ایران نیازمند سیاستگذاری و مدیریت مناسب است. متأسفانه مدیریت متداخل، جزیره‌ای و موقتی در حوزه اتباع خارجی به دلایل متعدد از جمله رویکردهای موقتی و کوتاه‌مدت، فقدان راهبرد مشخص و منسجم، خلأها و روزآمد نبودن قوانین و تداخل وظایف نهادهای درگیر موجب شده است که نه تنها ظرفیت‌های بالقوه موجود بالفعل نگردد، بلکه مشکلات و پیامدهایی برای کشور به همراه داشته باشد.

سابقه موضوع

وضعیت چالش‌برانگیز مهاجرت به‌ویژه پس از انقلاب اسلامی نیازمند توجه بیشتر به این امر بوده است که متأسفانه تاکنون مغفول مانده است. به‌نحوی که رهبر معظم انقلاب با عنایت به اهمیت مقوله جمعیت در اقتدار ملی، سیاست‌های کلی جمعیت را ابلاغ فرمودند و خواستار برنامه‌ریزی‌های جامع برای رشد اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور متناسب با سیاست‌های جمعیتی در حوزه‌های مهاجرتی با تدوین و اجرای سازوکارهای مناسب شدند.

یکی از مهم‌ترین مشکلات و مسائل در حوزه مهاجرت نبود سازمان یا نهاد متولی و پاسخگو در این عرصه و به‌تبع آن پراکندگی، تداخل، تضاد در تدوین و اجرای سیاست‌ها و فقدان انسجام بوده است. از این‌رو شورای عالی اداری کشور براساس مصوبه شماره ۷۶۲۲۹ در ۲۳ اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۷، با تشکیل سازمان ملی مهاجرت موافقت کرد. پیشنهاد تشکیل این سازمان ازسوی وزارت کشور و سازمان اداری و استخدامی کشور و در اجرای فرایند مقرر در تبصره ذیل ماده (۱۱۵) قانون مدیریت خدمات کشور ارائه شده بود. شورای عالی اداری، براساس مصوبه مذکور وزارت کشور را مأمور تهیه لایحه طی سه ماه کرد. متن لایحه سازمان ملی مهاجرت در تاریخ ۱۳۹۸/۰۸/۲۸ توسط وزارت کشور ارائه شده، در تاریخ ۱۱ تیرماه ۱۳۹۹ در کمیسیون سیاسی و دفاعی و در نهایت در ۱۶ شهریورماه ۱۳۹۹ در هیئت وزیران به تصویب رسیده و در دستور کار مجلس شورای اسلامی قرار گرفته است.

مخصوص سخن علمی

مشخصات طرح

دوره یازدهم - سال اول

شماره ثبت:

۷۶۵

شماره چاپ:

۱۱۷۵

تاریخ چاپ:

مشخصات گزارش

تهیه و تدوین:

مصطفی جهانبخش

ناظران علمی:

مهدی امیری

بهادر غلامی

شماره مسلسل:

۲۶۰۱۸۵۰۳

تاریخ انتشار:

۱۴۰۱/۸/۲۱

هدف اصلی اعلام شده در ارائه لایحه سازمان ملی مهاجرت، تمرکز سیاستگذاری، راهبری، برنامه‌ریزی، نظارت و ساماندهی امور اتباع و مهاجران خارجی و پناهندگان و برقراری ارتباط مؤثر با نهادها و سازمان‌های بین‌المللی عنوان و همچنین مقرر شد که این سازمان با شخصیت حقوقی مستقل و وابسته به وزارت کشور تأسیس شود. گفتنی است لایحه تشکیل سازمان ملی مهاجرت پس از رایزنی‌های فراوان در کمیسیون دفاعی دولت به لایحه تشکیل سازمان مهاجران اتباع خارجی تقلیل یافت. لذا کارشناسان امر معتقدند که این لایحه فعلی تنها به ارتقای سازمانی اداره کل اتباع خارجی وزارت کشور منجر خواهد شد و نتایج قابل توجهی در تغییر روند موجود نخواهد داشت. بررسی وضعیت اتباع خارجی در ایران حاکی از این است که لایحه مذکور توانایی ایجاد تغییر قابل توجهی در وضعیت موجود و توانایی رفع مشکلات این حوزه را ندارد. بنابراین ریاست محترم کمیسیون امور داخلی کشور و شوراها براساس ماده (۱۴۲)، دستور تشکیل کارگروهی را با محوریت مرکز پژوهش‌های مجلس برای اصلاح لایحه مذکور صادر کردند. لذا کارگروه مذکور تشکیل و مجدداً جلسات متعددی با نهادهای مرتبط در حوزه اتباع و مراکز علمی و پژوهشی برگزار شد. بررسی‌ها و مطالعات انجام شده، بیانگر مشکلات متعدد و آسیب‌های جدی در حوزه مدیریت اتباع خارجی است از مهم‌ترین چالش‌های موجود در این حوزه می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱. تعداد بالای اتباع خارجی (اعم از مجاز و غیرمجاز)،
۲. فقدان وجود تمرکز در سیاستگذاری و برنامه‌ریزی و نظارت و ساماندهی در این حوزه،
۳. تأکید بر سیاست بازگشت با وجود نبود شرایط مناسب در کشور مبدأ و تمایل مهاجران برای بازگشت،
۴. ناهماهنگی میان نهادها و سازمان‌ها متولی و تداخل و موازی‌کاری آنها،
۵. نبود ارتباط مؤثر و منسجم با نهادها و سازمان‌های بین‌المللی و کشورهای منطقه‌ای برای پیگیری موضوع،
۶. فقدان سیاست‌های مشخص در حوزه غربالگری و جذب اتباع خارجی و بهره‌گیری از فرصت‌های این حوزه،
۷. عدم شفافیت و روزآمدی قوانین موجود و نبود بازدارندگی لازم در قوانین.

ارزیابی طرح

طرح سازمان ملی اقامت (سازمان ملی مهاجرت) در راستای رفع دغدغه‌های مذکور با عنایت به قوانین داخلی، بهره‌گیری از قوانین و سیاست‌های کشورهای موفق در این حوزه، نظرات نهادهای متولی، اساتید دانشگاه و نخبگان و همچنین مطالبات اتباع خارجی به‌عنوان ذی‌نفع، با تأکید بر محورهای زیر تدوین و تقدیم مجلس شورای اسلامی شد.

۱. **اتخاذ رویکردهای جامع و بلندمدت:** متأسفانه نگاه‌های مقطعی در زمان‌های مختلف در موضوع مهاجرت موجب شده است که با تغییر سیاست‌ها، نتوان از فرصت‌های موجود در این حوزه بهره‌برداری کرد. در حال حاضر تمامی دستگاه‌های امنیتی در موضوع اتباع خارجی به‌صورت ویژه فعال و دخیل هستند. تشدید نگاه امنیتی موجب شده، تا فرصت‌های موجود در این حوزه مورد غفلت قرار گیرد. البته لزوم حساسیت‌های امنیتی در این حوزه غیرقابل انکار است، ولی برتری نگاه امنیتی، نباید فرصت‌ها را در این حوزه محدود کند.

۲. **تدوین قانونی منسجم و جامع و شفاف:** قانون، نقش اساسی را در اعمال حاکمیت در دوران مدرن ایفا می‌کند. در این میان مدیریت و اعمال حاکمیت برای حوزه مهاجرت به‌ویژه اتباع خارجی اهمیت فراوانی دارد. در حال حاضر چند مشکل اساسی در حوزه قوانین وجود دارد که باید در تدوین قانون جامع مرتفع شوند. نخست؛ مشکل روزآمد

نبودن و عدم انطباق با شرایط روز و توانایی حل مشکلات است (مهم‌ترین قانون در این حوزه قانون راجع به ورود و اقامت مصوب سال ۱۳۱۰ است). دوم؛ قوانین به‌قدری پراکنده و متعدد هستند که اتباع خارجی اطلاع کاملی از محذورات و مقدمات قانونی خود ندارند، از این رو بازدارندگی قوانین کاهش یافته است. سوم؛ تداخل وظایف و اختیارات در قوانین موجود است که مدیریت در این حوزه را با چالش‌های اساسی مواجه ساخته است.

۳. انسجام وظایف و اختیارات: تداخل وظایف، اصطکاک میان دستگاه‌ها، تضاد منافع و جزیره‌ای عمل کردن نهادهای متولی در این حوزه، از تبعات عدم وجود انسجام در مدیریت اتباع خارجی است. در حال حاضر بیش از ۲۴ دستگاه و نهاد، در موضوع مهاجرت فعال هستند که تداخل وظایف، کارکردهای آنها را تضعیف کرده است. به‌نحوی که در وضعیت فعلی تعداد اتباع خارجی غیرمجاز از اتباع مجاز پیشی گرفته است. بنابراین در این حوزه پیشنهاد می‌شود سازمانی ملی با اختیارات لازم به‌عنوان کانون مدیریت مهاجرت ایجاد شود. شایان ذکر است که موضوع مهاجرت بسیار وسیع بوده و نیازمند همکاری دستگاه‌ها و هماهنگی کامل میان آنهاست. در این خصوص نیز پیشنهاد می‌شود شورا یا کمیسیونی با حضور دستگاه‌ها و نهادهای درگیر برای تدوین سیاست‌ها و راهبردهای کلان ایجاد شود.

۴. ایجاد بانک اطلاعاتی منسجم: مدیریت کارآمد و مؤثر نیازمند اطلاعات دقیق است. بر همین اساس ایجاد سامانه‌ای متمرکز از اطلاعات دقیق اتباع خارجی ضروری است. در حال حاضر تعدد نهادها منجر به تعدد مراکز جمع‌آوری اطلاعات (وزارت کشور، وزارت اطلاعات و نیروی انتظامی) شده است که علاوه بر نقص و همپوشانی، موجب هدررفت منابع کشور شده و از سوی دیگر مدیریت منسجم و مؤثر را تضعیف کرده است. از این رو پیشنهاد می‌شود بانک اطلاعاتی جامع در سازمان ملی ایجاد شود تا با تمرکز اطلاعات، زمینه مدیریت کارآمد و مؤثر را فراهم کند.

۵. افزایش تحرکات در سطح منطقه و بین‌الملل: با عنایت به تسهیل روندهای مهاجرت و جهانی شدن آن، تقویت همکاری با سازمان‌های بین‌المللی و کشورهای مبدأ می‌تواند زمینه‌ساز بهره‌مندی از تجارب و اتخاذ سیاست‌های جامع در سطح منطقه‌ای و جهانی برای مدیریت مهاجرت باشد. علاوه بر این، می‌توان از ظرفیت‌های جهانی موجود در این عرصه نیز بهره برد.

۶. تأکید بر اقامت به‌جای تابعیت: مشکلات موجود در حوزه تابعیت و شرایط سخت اعطای تابعیت و غفلت از ظرفیت‌های اعطای اقامت موجب شده است بخش عظیمی از اتباع خارجی با وجود حضور چندین دهه در ایران، از داشتن مدارک شناسایی اولیه محروم بمانند. از سوی دیگر نبود اطلاعات فردی مناسب در این حوزه موجب شده است که مدیریت و ساماندهی با مشکلات فراوانی مواجه باشد. بنابراین در این پیش‌نویس بر موضوع اقامت برای ساماندهی بهتر و مدیریت حوزه اتباع تأکید شده است.

نتیجه‌گیری

چالش‌های مدیریت اتباع خارجی در جمهوری اسلامی ایران از دغدغه‌های ملی ارکان و ساختارهای سیاسی کشور از جمله قوه مجریه و مقننه در دو دهه اخیر بوده است. از این رو طرح‌ها و لوایح متعددی در ادوار مختلف، به مجلس شورای اسلامی ارائه شده است. در همین راستا مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی تاکنون فعالیت‌های متعدد پژوهشی اعم از تدوین گزارش، اظهارنظر و پیش‌نویس قانونی را با مشارکت نهادهای درگیر و مراکز علمی را در دستور

کار خود قرار داده است. هدف اصلی طرح مذکور، ساماندهی مدیریت حوزه اتباع خارجی در قالب ساختار منسجم و یکپارچه است، زیرا عملکرد نهادهای متولی در این حوزه در چهار دهه گذشته به دلایلی چون تداخل وظایف، موازی کاری، فقدان بانک اطلاعاتی و رویکردهای کوتاه مدت موجب تقویت نگاه‌های امنیتی و افزایش اتباع غیرمجاز شده است. این طرح علاوه بر ساماندهی مدیریت اتباع خارجی، به دنبال غربالگری و تمایز میان اتباع مجاز و غیرمجاز می‌باشد امری که در حال حاضر حلقه مفقوده سیاستگذاری در حوزه اتباع است و زمینه‌ساز افزایش تمایل اتباع به حضور غیرمجاز شده است. تقویت تمایل به حضور غیرمجاز امکان مدیریت را به‌ویژه در حوزه اشتغال تضعیف کرده و از سوی دیگر موجب افزایش تهدیدها شده است. اصل اول در مدیریت اتباع خارجی، ایجاد ساختاری منسجم و کارآمد است که متأسفانه این امر در کشور محقق نشده است. با عنایت به اینکه هدف طرح سازمان ملی اقامت، ایجاد یک سازمان منسجم در راستای ساماندهی مدیریت اتباع خارجی است و این طرح هدف مذکور را پوشش داده، بنابراین پیشنهاد مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی **موافقت با کلیات طرح** است. با وجود این اصلاحاتی برای تقویت برخی از مواد، تبصره‌ها و بندهای طرح به شرح زیر پیشنهاد می‌شود:

شماره ماده	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون
عنوان			✓	
ماده ۱			✓	
ماده ۲			✓	
ماده ۳			✓	
ماده ۴			✓	
ماده ۵			✓	
ماده ۶			✓	
ماده ۷			✓	
ماده ۸			✓	
ماده ۹		✓		
ماده ۱۰			✓	
ماده ۱۱			✓	
ماده ۱۲			✓	
ماده ۱۳			✓	
ماده ۱۴			✓	
ماده ۱۵			✓	
ماده ۱۶			✓	
ماده ۱۷			✓	
ماده ۱۸			✓	
ماده ۱۹		✓		
ماده ۲۰		✓		
ماده ۲۱			✓	
ماده ۲۲			✓	
ماده ۲۳			✓	
ماده ۲۴			✓	
ماده ۲۵			✓	
ماده ۲۶		✓		
ماده ۲۷			✓	
ماده ۲۸		✓		
ماده ۲۹			✓	
ماده ۳۰			✓	
ماده ۳۱			✓	
ماده ۳۲			✓	
ماده ۳۳			✓	
ماده ۳۴			✓	
ماده ۳۵			✓	
ماده ۳۶			✓	
ماده ۳۷			✓	
ماده ۳۸	✓			
ماده ۳۹	✓			

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
عنوان طرح	طرح تأسیس سازمان ملی اقامت		✓		با عنایت به اینکه مفاد طرح در مورد ساماندهی حوزه مهاجرت اعم از اتباع خارجی و ایرانیان خارج از کشور است باید عنوان طرح تغییر یابد.	
ماده (۲) بند «د»	مهمان شهر: مجتمع مسکونی برای اسکان آوارگان و پناهندگان که با همکاری و هماهنگی دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط و تحت نظارت و مدیریت سازمان فعالیت می‌کند.		✓		سکونت در اردوگاه‌های مراقبتی، هزینه‌های فراوانی برای کشور ایجاد کرده و زمینه جذب و ادغام اتباع خارجی را با مشکل مواجه ساخته است. از این رو پیشنهاد می‌شود واژه موقت به ادامه عبارت اسکان اضافه شود.	
ماده (۲) بند «ز»	ایرانیان غیرمقیم		✓		برای ایجاد ادبیات مشترک بهتر است از واژه ایرانیان خارج از کشور استفاده شود.	ایرانیان خارج از کشور
ماده (۳)	شورای عالی مهاجرت با اعضای اصلی و ناظر به شرح زیر تشکیل می‌شود		✓		با عنایت به مشکلات در ایجاد شورای عالی و نیاز به تصمیم‌گیری‌ها در ابتدای کار سازمان، پیشنهاد می‌شود عنوان شورای عالی به شورای هماهنگی تغییر یابد.	به منظور هماهنگی، ساماندهی و برنامه‌ریزی در حوزه اتباع خارجی و همچنین مهاجرت به کشور، شورای هماهنگی مهاجرت که در این قانون به اختصار شورای هماهنگی نامیده می‌شود، با اعضای اصلی یا نمایندگان تام‌الاختیار و اعضای ناظر به شرح زیر تشکیل می‌شود.
ماده (۳) «الف»	اعضای اصلی ۱. وزیر کشور (رئیس شورا) ۲. وزیر امور خارجه ۳. وزیر اطلاعات ۴. فرمانده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران ۵. وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی ۶. وزیر آموزش و پرورش ۷. فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ۸. معاون ارتباطات بین المللی دفتر مقام معظم رهبری ۹. رئیس سازمان ثبت احوال کشور ۱۰. رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور ۱۱. رئیس سازمان ملی مهاجرت (دبیر شورا)		✓		با عنایت به گستردگی حوزه اتباع خارجی و ایرانیان خارج از کشور، پیشنهاد می‌شود، اعضای اصلی شورای هماهنگی از ۱۱ عضو به ۱۶ عضو افزایش یابد	۱. وزیر کشور (رئیس شورا) ۲. فرمانده کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران ۳. دادستان کل کشور ۴. رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور ۵. وزیر اطلاعات ۶. وزیر امور خارجه ۷. وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی ۸. رئیس سازمان ملی مهاجرت (دبیر شورا) ۹. رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران ۱۰. رئیس سازمان ثبت احوال کشور ۱۱. رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک ۱۲. معاون علمی و فناوری ریاست جمهوری ۱۳. وزیر علوم، تحقیقات و فناوری ۱۴. وزیر آموزش و پرورش ۱۵. رئیس سازمان هلال احمر جمهوری اسلامی ایران ۱۶. معاون حقوق بشر قوه قضائیه

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
ماده (۳) بند «ب»	اعضای ناظر		✓		حضور دو عضو کمیسیون‌های امور داخلی کشور و شوراها و همچنین امنیت ملی و سیاست خارجی می‌تواند زمینه‌ساز گسترش نظارت و پیگیری انجام امور در شورای هماهنگی گردد. مجلس شورای اسلامی	۱. یکی از نمایندگان عضو کمیسیون امور داخلی کشور و شوراها به انتخاب مجلس شورای اسلامی ۲. یکی از نمایندگان عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی به انتخاب مجلس شورای اسلامی
ماده (۳) تبصره «۱»	اعضای اصلی دارای حق رأی بوده و اعضای ناظر بدون حق رأی در جلسات مشارکت می‌نمایند. اعضای ناظر به صورت رسمی از سوی دبیر و با هماهنگی رئیس شورای عالی مهاجرت به جلسات دعوت می‌گردند.		✓		با توجه به گستردگی مسائل حوزه اتباع خارجی و ایرانیان خارج از کشور و در راستای تسریع امور در این دو حوزه، پیشنهاد می‌شود، اعضای اصلی برحسب موضوع به جلسه دعوت و حق رأی داشته باشند و اعضای ناظر بدون حق رأی در جلسات حضور می‌یابند	اعضای اصلی (در جلساتی که دعوت می‌شوند) دارای حق رأی بوده و اعضای ناظر بدون حق رأی در جلسات شرکت می‌کنند. اعضای اصلی به صورت رسمی از سوی رئیس شورا و اعضای ناظر به صورت رسمی از سوی دبیر به جلسات دعوت می‌شوند.
ماده (۳) تبصره «۳»	مصوبات شورا با ابلاغ رئیس‌جمهور برای تمامی دستگاه‌های اجرایی، بخش خصوصی، تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی لازم‌الاجراست.		✓		مصوبات شورا در صورتی که شأن قانونی داشته باشد باید از طریق هیئت دولت در قالب لایحه به مجلس ارائه و در صورتی که در سطح آیین‌نامه باشد به هیئت دولت برای تصویب ارجاع شود.	مصوبات شورا پس از تصویب در هیئت دولت با ابلاغ رئیس‌جمهور برای تمامی دستگاه‌های اجرایی، بخش خصوصی، تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی لازم‌الاجراست.
ماده (۴) بند «۱»	سیاستگذاری و برنامه‌ریزی منسجم و بلندمدت در موضوع اتباع خارجی، ایرانیان مقیم خارج از کشور		✓		برای ایجاد ادبیات مشترک بهتر است از واژه ایرانیان خارج از کشور استفاده شود.	سیاستگذاری و برنامه‌ریزی منسجم و بلندمدت در موضوع اتباع خارجی، ایرانیان خارج از کشور
ماده (۴) بند «۶»	اتخاذ تدابیر برای تعیین محدودیت‌های ویژه برای ورود، خروج، عبور یا اقامت کلیه اتباع خارجی یا اتباع خارجی یک کشور خاص در شرایط فوق‌العاده و بحرانی از تمامی ورودی‌ها یا ورودی‌های خاص		✓		با عنایت به اهمیت موضوع، ورود و خروج اتباع خارجی در شرایط خاص، رعایت مصوبات شورای عالی امنیت ملی ضروری است.	شورای هماهنگی می‌تواند با رعایت مصوبات شورای عالی امنیت ملی، در مواقع خاص تصمیماتی در رابطه با ممنوعیت ورود اتباع خارجی کشور خاص یا تمامی اتباع خارجی برای حفظ نظم و امنیت و سلامت عمومی اتخاذ نماید. تصمیم در خصوص ممنوعیت از ورود یا صدور رواید باید به صورت عمومی منتشر شود.
ماده (۵)	کلیه وظایف اجرایی مربوط به اتباع خارجی و ایرانیان غیرمقیم که براساس قوانین موضوعه در حیطه وظایف سایر دستگاه‌ها و سازمان‌ها قرار دارد با هماهنگی و مدیریت شورای عالی به سازمان واگذار می‌شود.		✓		برای ایجاد ادبیات مشترک از واژه ایرانیان خارج از کشور و شورای هماهنگی استفاده شود.	این سازمان برای اجرای مصوبات شورای هماهنگی به‌منظور ایجاد مدیریت یکپارچه در سطح ملی برای انجام وظایف و مأموریت‌های موضوع ماده (۴) این قانون و نظارت در امور اتباع خارجی و ایرانیان خارج از کشور تشکیل می‌شود.
ماده (۵) تبصره «۲»	کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و نهادهای عمومی موظفند در چارچوب قوانین و مقررات موضوعه و براساس مصوبات شورای عالی مهاجرت با سازمان ملی مهاجرت همکاری نمایند.		✓		بهتر است برای دقیق‌تر شدن به دستگاه‌های اجرایی ماده (۲۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم اشاره شود	کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم بهتر است برای دقیق‌تر شدن به دستگاه‌های اجرایی ماده (۲۹) جمهوری اسلامی ایران موظفند در چارچوب قوانین و مقررات موضوعه با سازمان همکاری نمایند.

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
ماده (۵) تبصره «۴»	کسولگری‌های جمهوری اسلامی ایران در سایر کشورها با هماهنگی سازمان ملی مهاجرت و در راستای مصوبات شورای عالی مهاجرت خدماتی چون ثبت وقایع چهارگانه، خدمات حقوقی و تجاری و اقتصادی به ایرانیان غیرمقیم ارائه می‌نمایند.		✓		اصلاح متن	کسولگری‌های جمهوری اسلامی ایران در سایر کشورها با هماهنگی سازمان و در راستای مصوبات شورای هماهنگی، خدماتی از قبیل ثبت وقایع چهارگانه را ارائه می‌نمایند.
ماده (۶) بند «۱»	اجرای سیاست‌ها، برنامه‌ها و مصوبات مربوط به اقامت، اشتغال، استملاک و اسکان کلیه اتباع خارجی		✓		با عنایت به وسعت حوزه‌های مدیریت اتباع خارجی، مباحثی چون آموزش، بهداشت و درمان، امور اجتماعی و فرهنگی اضافه و فرهنگی اضافه شده است.	اجرای کلیه امور مربوط به سیاست‌ها و مصوبات مرتبط از قبیل اقامت، اشتغال، آموزش، بهداشت و درمان، امور اجتماعی و فرهنگی، استملاک و اسکان، کلیه اتباع خارجی با هماهنگی نهادهای مرتبط
ماده (۶) بند «۴»	اجرای سیاست‌ها، برنامه‌ها و مصوبات مربوط به ایرانیان مقیم خارج از کشور و انجام اقدامات لازم برای حفظ حقوق و منافع اتباع ایرانی مقیم خارج از کشور		✓		برای ایجاد ادبیات مشترک بهتر است از واژه ایرانیان خارج از کشور استفاده شود.	اجرای سیاست‌ها، برنامه‌ها و مصوبات مربوط به ایرانیان خارج از کشور و انجام اقدامات لازم برای حفظ حقوق و منافع اتباع ایرانی خارج از کشور
ماده (۶) بند «۹»	شناسایی، آمارگیری و کسب اطلاعات مستند از وضعیت اتباع خارجی حاضر در کشور و ایرانیان خارج از کشور از حیث مقیم خارج از کشور از حیث تعداد، سن، جنس، تحصیلات، پراکندگی، نوع اقامت، وضعیت اشتغال و تمامی موارد مرتبط و مؤثر در ساماندهی آنها از طریق ایجاد سامانه جامع مهاجرت و به‌روزرسانی مستمر اطلاعات به‌عنوان پایگاه اطلاعاتی مرجع مهاجرت		✓		برای ایجاد ادبیات مشترک بهتر است از واژه ایرانیان خارج از کشور استفاده شود.	شناسایی، آمارگیری و کسب اطلاعات مستند از وضعیت اتباع خارجی حاضر در کشور و ایرانیان خارج از کشور از حیث مقیم خارج از کشور از حیث تعداد، سن، جنس، تحصیلات، پراکندگی، نوع اقامت، وضعیت اشتغال و تمامی موارد مرتبط و مؤثر در ساماندهی آنها از طریق ایجاد سامانه جامع مهاجرت و به‌روزرسانی مستمر اطلاعاتی مرجع مهاجرت
ماده (۶) بند «۱۲»	ساماندهی اتباع بیگانه و ایرانیان خارج از کشور در راستای بهره‌مندی کشور از خدمات تخصصی و مهارت‌های آنان.		✓		برای ایجاد ادبیات مشترک بهتر است از واژه اتباع خارجی استفاده شود.	ساماندهی اتباع خارجی و ایرانیان خارج از کشور در راستای بهره‌مندی کشور از خدمات تخصصی و مهارت‌های آنان.
ماده (۶) بند «۱۲»	ارائه درخواست در راستای استیفای حقوق اتباع ایرانی مقیم خارج از کشور و مدیریت بهینه امور اتباع خارجی برای سیاستگذاری و برنامه‌ریزی به شورای عالی مهاجرت		✓		جایگزینی شورای هماهنگی به‌جای شورای عالی مهاجرت	ارائه درخواست در راستای استیفای حقوق اتباع ایرانی مقیم خارج از کشور و مدیریت بهینه امور اتباع خارجی برای سیاستگذاری و برنامه‌ریزی به شورای عالی مهاجرت
ماده (۶) بند «۱۳»	سازمان مکلف است افرادی را که به‌صورت غیرقانونی به کشور مهاجرت کرده‌اند تا اردوگاه‌های مراقبتی نگهداری نماید. تعیین تکلیف افراد مذکور براساس آیین‌نامه‌ای خواهد بود که ظرف سه ماه از تصویب این قانون توسط سازمان ملی مهاجرت تهیه و به تصویب شورای عالی مهاجرت خواهد رسید.		✓		آیین‌نامه باید به تصویب هیئت دولت برسد.	سازمان مکلف است افرادی را که به‌صورت غیرقانونی به کشور مهاجرت کرده‌اند تا تعیین تکلیف در اردوگاه‌های مراقبتی نگهداری نماید. تعیین تکلیف افراد مذکور براساس آیین‌نامه‌ای خواهد بود که ظرف سه ماه از تصویب این قانون توسط سازمان ملی مهاجرت با موافقت شورای هماهنگی و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
ماده (۶) بند «۱۵»	سازمان می‌تواند در راستای شرح وظایف و مأموریت‌های محوله با رعایت قوانین و مقررات مربوطه نسبت به برگزاری نشست‌های دو یا چندجانبه با مقامات سایر کشورهای و سازمان‌های بین‌المللی اقدام و قراردادهای لازم را منعقد نماید.			✓	رعایت اصول یکصدویست و پنجم و هشتادم قانون اساسی و هماهنگی با وزارتخانه‌های امور خارجه و دستگاه‌های امنیتی و اطلاعاتی (با محوریت وزارت اطلاعات) برای انعقاد قرارداد ضروری است بنابراین پیشنهاد نشست‌های دو یا چندجانبه با مقامات ذی‌ربط سایر کشورها، سازمان‌های بین‌المللی دولتی، آژانس‌های سازمان ملل متحد، سازمان‌های بین‌المللی غیردولتی و عوض داخلی و خارجی از طرف دولت باید با تصویب مجلس شورای اسلامی باشد. اصل یکصدویست و پنجم قانون اساسی: امضای عهدنامه‌ها، موافقتنامه‌ها و قراردادهای دولت ایران با سایر دولت‌ها و همچنین امضای پیمان‌های مربوط به اتحادیه‌های بین‌المللی پس از تصویب مجلس شورای اسلامی با رئیس‌جمهور یا نماینده قانونی او است.	سازمان می‌تواند در راستای شرح وظایف و مأموریت‌های محوله با رعایت قوانین و مقررات مربوطه نسبت به برگزاری نشست‌های دو یا چندجانبه با مقامات ذی‌ربط سایر کشورهای و سازمان‌های بین‌المللی اقدام و قراردادهای لازم را منعقد نماید.
ماده (۶) بند «۱۹»	انجام مطالعات و پژوهش‌های میدانی و کاربردی در حوزه اتباع خارجی و ایرانیان همکار با مراکز علمی مرتبط و نهادهای غیردولتی و تدوین بسته‌های سیاستی برای ارائه و تصویب به شورای ملی مهاجرت.			✓	جایگزینی شورای هماهنگی به‌جای شورای عالی مهاجرت	انجام مطالعات و پژوهش‌های میدانی و کاربردی در حوزه اتباع خارجی و ایرانیان غیرمقیم با همکاری مراکز علمی مرتبط و نهادهای غیردولتی و تدوین بسته‌های سیاستی برای ارائه و تصویب به شورای هماهنگی.
ماده (۶) بند «۲۰»	سازمان مکلف است نسبت به برنامه‌ریزی و تهیه بودجه سالیانه مطابق شرح وظایف و مأموریت‌های محوله، جذب، تخصیص و توزیع اعتبارات دولتی اعم از جاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای اقدام لازم به عمل آورده و به شورای عالی مهاجرت برای تصویب ارائه نماید.			✓	جایگزینی شورای هماهنگی به‌جای شورای عالی مهاجرت	سازمان مکلف است نسبت به برنامه‌ریزی و تهیه بودجه سالیانه مطابق شرح وظایف و مأموریت‌های محوله، جذب، تخصیص و توزیع اعتبارات دولتی اعم از جاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای اقدام لازم به عمل آورده و به شورای عالی مهاجرت برای تصویب ارائه نماید.
ماده (۶) بند «۲۱»	تدوین آیین‌نامه‌های اجرایی مورد نیاز این قانون و ارائه به شورای عالی مهاجرت برای تصویب و اجرا			✓	جایگزینی شورای هماهنگی به‌جای شورای عالی مهاجرت آیین‌نامه باید به تصویب هیئت وزیران برسد.	تدوین آیین‌نامه‌های اجرایی مورد نیاز این قانون با موافقت شورای هماهنگی و ارائه به هیئت دولت برای تصویب
ماده (۷) تبصره «۵»	هریک از اتباع خارجی برای ورود و عبور از ایران باید اثر انگشت را ثبت و چهره‌نگاری شوند در صورت لزوم مشخصات بیومتریک دیگری نیز براساس اعلام نیاز سازمان به موارد فوق اضافه می‌گردد.			✓	در مواقع شیوع بیماری‌های خاص، نیاز به آزمایش بیماری‌های واگیردار ضروری است.	هریک از اتباع خارجی برای ورود و عبور از ایران باید اثر انگشت را ثبت و چهره‌نگاری شوند. براساس اعلام نیاز سازمان مشخصات زیست‌سنجی (ثبت آثار بیومتریک)، آزمایش بیماری‌های واگیردار نیز به موارد فوق اضافه می‌شود.

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
ماده (۷) تبصره «۶»	صاحبان و متصرفان اماکن شخصی و مسئولین اماکن عمومی و خصوصی موظفند ظرف مدت ۲۴ ساعت، توقف هر تبعه خارجی را به نیروی انتظامی اعلام نمایند.			✓	در این بند دو نکته نیازمند اصلاح است. نخست اینکه قید ارائه خدمات عمومی به اماکن شخصی باید اضافه شود و همچنین اطلاع‌رسانی باید در خصوص اتباع خارجی غیرمجاز باشد.	صاحبان و متصرفان اماکن شخصی و مسئولین اماکن عمومی، موظفند ظرف مدت ۲۴ ساعت، توقف هر تبعه خارجی را به نیروی انتظامی اعلام کنند.
ماده (۸) تبصره «۵»	مقامات دیپلماتیک، مدعوین سیاسی، فرهنگی و اقتصادی که از سوی مقامات رسمی باهماهنگی وزارت امور خارجه و اتباع کشوری که با جمهوری اسلامی ایران در این خصوص تفاهمنامه داشته و یا در زمانی که مشمول رفتار متقابل گردند از شمول ماده (۸) معاف می‌شوند. شرایط ورود، مدت حضور و خروج اتباع خارجی دارای روادید دیپلماتیک توسط وزارت امور خارجه تعیین و به نیروی انتظامی اعلام می‌گردد.			✓	روادید برای مقامات دیپلماتیک، سفرای خارجی، کارکنان سازمان‌های بین‌المللی، دانشجویان، اساتید خارجی غیرمهاجر و شخصیت‌های علمی و اقتصادی و فرهنگی و ورزشی و همچنین خانواده‌های آنها و شخصیت‌های سیاسی، علمی، اقتصادی، فرهنگی و ورزشی که به صورت رسمی توسط دولت جمهوری اسلامی ایران دعوت شده‌اند، یا در زمانی که مشمول رفتار متقابل گردند، براساس موافقتنامه‌های دوجانبه توسط وزارت امور خارجه صادر می‌شود.	شخصیت‌های علمی و اقتصادی و دانشجویان، اساتید خارجی غیرمهاجر و شخصیت‌های علمی، اقتصادی، فرهنگی و ورزشی که به صورت رسمی توسط دولت جمهوری اسلامی ایران دعوت شده‌اند، یا در زمانی که مشمول رفتار متقابل گردند، براساس موافقتنامه‌های دوجانبه توسط وزارت امور خارجه صادر می‌شود.
ماده (۹) بند «۲»	اشخاصی که مطابق با قوانین جمهوری اسلامی ایران، تبعه ایران محسوب شده و بخواهند با اوراق تابعیت غیرایرانی به ایران سفر کنند.		✓		پیشنهاد می‌شود این بند حذف شود.	
ماده (۹) بند «۱۰»	در وضعیتی که تبعه خارجی نتواند اثبات کند در وضعیتی که تبعه خارجی نتواند اثبات کند قادر به تأمین معاش خود در ایران است.		✓		پناهندگان تحت قوانین بین‌المللی و موافقتنامه‌های مورد تأیید جمهوری اسلامی ایران از این شرط معاف می‌باشند.	در وضعیتی که تبعه خارجی نتواند اثبات کند که در مدت معین تعیین شده فراگیری کسب یا حرفه را انجام داده است، یا اینکه تبعه خارجی نتواند اثبات کند قادر به تأمین معاش خود در ایران است، به‌استثنای پناهندگان.
ماده (۹) بند «۱۱»	تبعه خارجی که قصد ورود غیرقانونی سلاح گرم و سرد و همچنین قاچاق مواد مخدر و کالا را داشته باشد.		✓		حوزه شمول این بند وسیع است و به‌ویژه بحث سلاح‌های سرد و نیازمند استفاده از عبارات مشخص و قانونی و متعارف می‌باشد	تبعه خارجی که اقدام به ورود غیرقانونی سلاح گرم و سلاح سرد (جنگی یا به‌ویژه بحث سلاح‌های سرد و نیازمند استفاده از عبارات مشخص و قانونی و متعارف می‌باشد) از قبیل قمه، شمشیر، پنجه بوکس و قداره و همچنین قاچاق مواد مخدر و کالا را داشته باشد.
تبصره ماده (۹)	شورای عالی مهاجرت می‌تواند در مواقع خاص تصمیماتی در خصوص ممنوعیت ورود اتباع خارجی کشور خاص یا تمامی اتباع خارجی برای حفظ نظم و امنیت و سلامت عمومی اتخاذ نماید. تصمیم در خصوص ممانعت از ورود یا صدور روادید باید به صورت عمومی منتشر شود.		✓		در بند «۶» ماده (۴) به این موضوع اشاره شده است و تکراری است. بنابراین پیشنهاد می‌شود حذف شود.	

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
ماده (۱۰) بند «۳»	مقامات دیپلماتیک و سفرای خارجی و کارکنان سازمان‌های بین‌المللی و خانواده‌های آنها براساس موافقتنامه‌های دوجانبه	✓			با عنایت به تبصره «۵» ماده (۸) و	
ماده (۱۰) بند «۴»	شخصیت‌های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و ورزشی که به صورت رسمی توسط دولت جمهوری اسلامی ایران دعوت شده‌اند.	✓			بند «۲» ماده (۱۰)، بندهای «۳» و «۴» و تبصره «۳» ماده (۱۰) ضرورتی نداشته و پیشنهاد می‌شود حذف شوند.	
ماده (۱۰) تبصره «۳»	روادید اتباع خارجی بندهای «۳» و «۴» در این ماده توسط وزارت امور خارجه صادر می‌شود	✓				
ماده (۱۱) بند «۱»	در صورتی که صحت اسناد ارائه شده حتی پس از صدور روادید، مورد تردید قرار گیرد.		✓		متن ماده بسیار کلی و مبهم است بنابراین پیشنهاد می‌شود دقیق‌تر بیان شوند.	در صورتی که برای تحصیل روادید به نام خود یا دیگری، اظهارات خلاف واقع کرده، یا شهادت کذب داده یا اسناد و مدارک و اطلاعات خلاف واقع یا متعلق به شخصی غیر از خود را به مراجع و مقامات ذی صلاح ارائه داده باشد یا به کتمان موضوعاتی پرداخته باشد که در تشخیص تابعیت و هویت فرد مؤثر بوده است.
ماده (۱۱) بند «۴»	عضویت در گروه‌های سلفی، افراطی و مشکوک به تهدید برای امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران	✓			با عنایت به تحولات امنیتی و حضور دولت‌های شکننده در منطقه غرب آسیا و تنوع و پویایی تهدیدات، پیشنهاد می‌شود موضوع عضویت در گروه‌های مشکوک منوط به اطلاعاتی تشخیص نهادهای امنیتی گردد.	عضویت یا همکاری در گروه‌های تهدیدکننده امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران به تشخیص دستگاه‌های امنیتی و اطلاعاتی
ماده (۱۴)	اتباع خارجی دارنده شرایط زیر پس از تحمل مجازات از کشور توسط نیروی انتظامی به کشور متبوع یا کشوری که از آن طریق وارد خاک جمهوری اسلامی ایران شده است، اخراج می‌شوند		✓		رعایت ماده (۳۵) قانون مجازات اسلامی در اخراج موقت یا دائم اتباع خارجی ضروری است. بنابراین به جای عبارت تحمل مجازات، رعایت ماده (۳۵) قانون مجازات اسلامی جایگزین شده است.	اتباع خارجی که دارای یکی از شرایط زیر باشند با رعایت ماده (۳۵) قانون مجازات اسلامی، توسط فرماندهی کل انتظامی به کشور متبوع یا کشوری که از آن طریق وارد خاک جمهوری اسلامی ایران شده است، اخراج می‌شوند
ماده (۱۴) بند «۱»	تبعه خارجی که هر یک از موارد قید شده در روادید اعم از مسیر حرکت، توقف و مدت اقامت و موضوع اقامت در ایران را بدون اجازه نیروی انتظامی تغییر داده یا مراعات نکند		✓		عبارت تلخیص شده است.	هر یک از موارد قید شده در روادید را مراعات نکند.
ماده (۱۴) بند «۴»	هر تبعه خارجی که فعالیت‌های سیاسی انجام دهد.		✓		در برخی از موارد اتباع خارجی فعالیت‌های سیاسی در راستای منافع و سیاست‌های نظام انجام می‌دهند که باید از این بند مستثنا شوند.	فعالیت‌های سیاسی (ضدسیاست‌های نظام) انجام دهد.
ماده (۱۴) بند «۸»	توسط مراجع قضایی محکوم به جرم کیفری و اخراج از کشور شده باشند		✓		امری بدیهی بوده و نیازمند قانونگذاری نیست بنابراین پیشنهاد می‌شود حذف شود.	

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
ماده (۱۴) تبصره «۱»	آیین نامه نحوه ابلاغ و مهلت خروج و روش های اخراج از کشور توسط نیروی انتظامی با همکاری سازمان ملی تدوین و برای تصویب به شورای عالی مهاجرت ارسال خواهد شد			✓	آیین نامه باید به تصویب هیئت وزیران برسد و همچنین شورای هماهنگی باید جایگزین شورای عالی شود.	آیین نامه نحوه اجرای این ماده توسط سازمان حداکثر ظرف مدت ۶ ماه پس از ابلاغ این قانون تدوین شده و با موافقت شورای هماهنگی به تصویب هیئت وزیران می رسد.
ماده (۱۴) تبصره «۲»	در شرایط خاص و بنابه مصالح ملی و حفظ نظم و امنیت عمومی، با دستور شورای تأمین استان، نیروی انتظامی موظف به اخراج تبعه خارجی است.	✓			امری بدیهی بوده و نیازمند قانونگذاری نیست بنابراین پیشنهاد می شود حذف شود.	
ماده (۱۵)	اتباع خارجی که خلاف مقررات عمومی و مواد این قانون عمل نمایند توسط نیروی انتظامی بازداشت موقت و پس از صدور حکم، اخراج یا مشمول مجازات می شوند.		✓		بازداشت نیازمند دستور دادستان است.	اتباع خارجی که مرتکب جرمی شوند یا اتهامی به آنها وارد باشد، با دستور دادستان و توسط فرماندهی کل انتظامی در محل هایی که به این منظور توسط سازمان ملی مهاجرت ایجاد و اداره می شوند، نگهداری و پس از صدور حکم، اخراج می شوند.
ماده (۱۵) تبصره «۱»	اتباع خارجی به مدت حداکثر ۲۰ روز بازداشت موقت شده و در طی این مدت باید وضعیت پرونده آنها توسط دادگاه، نهایی شود.	✓				اتباع خارجی به مدت حداکثر یکماه نگهداری موقت شده و در طی این مدت، باید وضعیت پرونده آنها توسط دادگاه، نهایی شود. مکان های نگهداری موقت در اردوگاه های اسکان موقت است. در مواردی که تبعه خارجی دارای اتهام امنیتی و جرائمی که مجازات آن درجه ۶ به بالاتر یا اتهام سیاسی مطابق با قانون جرم سیاسی باشد در مکان های مشخص شده سازمان زندان ها نگهداری می شود.
ماده (۱۵) تبصره «۲»	مکان های بازداشت موقت در اردوگاه های اسکان موقت است. در مواردی که تبعه خارجی دارای جرم امنیتی و سیاسی باشد با تشخیص نهادهای امنیتی و اطلاعاتی و با همکاری نیروهای انتظامی در مکان های مشخص بازداشت می شوند.		✓		ادغام دو تبصره و اصلاحات	
ماده (۱۵) تبصره «۳»	علل و مدت بازداشت به نماینده قانونی تبعه خارجی (همسر، فرزند، پدر یا هر فردی را که تبعه خارجی معرفی نماید) و کشور متبوع وی، ظرف سه روز اطلاع رسانی خواهد شد		✓		اطلاع رسانی به سفارتخانه کشور متبوع تبعه خارجی برای پیگیری امور وی از سوی آن کشور ضروری است.	علل و مدت بازداشت موقت تبعه خارجی ظرف سه روز به نماینده قانونی وی و همچنین با هماهنگی وزارت امور خارجه به سفارت کشور متبوع وی اطلاع رسانی می شود.
ماده (۱۶)	سازمان با همکاری سازمان های بین المللی، نهادها و مؤسسات عمومی و خصوصی و سازمان های مردم نهاد و کشور مبدأ، راهکارهایی را برای تسهیل و تشویق بازگشت داوطلبانه و خودانگیخته اتباع بیگانه تدوین و برای تصویب به شورای عالی ارائه نماید.		✓		آیین نامه باید به تصویب هیئت وزیران برسد و همچنین شورای هماهنگی باید جایگزین شورای عالی شود.	سازمان با همکاری سازمان های بین المللی، نهادها و مؤسسات عمومی و خصوصی و سازمان های مردم نهاد و کشور مبدأ، راهکارهایی را برای تسهیل و تشویق بازگشت داوطلبانه و خودانگیخته اتباع بیگانه تدوین و برای تصویب به شورای عالی ارائه نماید.

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
ماده (۱۸)	خراج هر تبعه خارجی که شرایط زیر را داشته باشد تا زمان رفع آنها و حکم قضایی، تعلیق خواهد شد.			✓	اصلاح متن	خراج هر تبعه خارجی با حکم دادگاه (طبق بند «خ» ماده (۲۳) و ماده (۳۵) قانون مجازات اسلامی)، که شرایط زیر را داشته باشد تا زمان رفع آنها برای مدت یکسال تعلیق می‌شود
ماده (۱۹)	هر ایرانی که بدون داشتن گذرنامه یا اسناد در حکم گذرنامه بخواهد از مرز غیرمجاز خارج شود و به هنگام عبور دستگیر گردد، به یک ماه تا یک سال حبس یا ... ریال تا ... ریال جزای نقدی محکوم خواهد شد و چنانچه مرتکب دارای گذرنامه و یا اسناد در حکم گذرنامه باشد، به حبس از یک ماه تا ۶ ماه یا جزای نقدی از ... ریال تا ... ریال محکوم خواهد شد.	✓			مواد در مورد مجازات عبوردهندگان و ورود غیرمجاز در لایحه «مبارزه با قاچاق انسان و اعضای بدن و مجازات عبوردهندگان غیرمجاز افراد از مرزهای کشور» به صورت مبسوط جرم انگاری و تعیین مجازات شده است بنابراین پیشنهاد می‌شود این ماده حذف شود.	
ماده (۲۰)	هر کس دیگری را به طور غیرمجاز از مرز عبور دهد و یا موجبات عبور غیرمجاز دیگران را تسهیل یا فراهم نماید، مجرم و به یکی از کیفرهای ذیل محکوم خواهد شد.	✓			مواد در مورد مجازات عبوردهندگان و ورود غیرمجاز در لایحه «مبارزه با قاچاق انسان و اعضای بدن و مجازات عبوردهندگان غیرمجاز افراد از مرزهای کشور» به صورت مبسوط جرم انگاری و تعیین مجازات شده است بنابراین پیشنهاد می‌شود این ماده حذف شود.	
ماده (۲۱)	اقامت اتباع خارجه در ایران به دو صورت اقامت موقت و اقامت دائم است. اجازه اقامت دائم و موقت توسط سازمان ملی مهاجرت تحت شرایط و اولویت‌های اشاره شده در مواد (۲۲) تا (۲۸) صادر می‌شود.			✓	براساس مفاد ارائه شده در طرح، اقامت دائم در سه سطح سه‌ساله، هفت‌ساله و ده‌ساله می‌باشد. بنابراین پیشنهاد می‌شود عبارت «اقامت دائم» در این ماده و سایر و اولویت‌های مقرر در این قانون صادر می‌شود.	اقامت اتباع خارجه در ایران به دو صورت اقامت موقت و اقامت دائم است. اجازه اقامت دائم و موقت توسط سازمان ملی مهاجرت تحت شرایط و اولویت‌های اشاره شده در مواد (۲۲) تا (۲۸) صادر می‌شود.
ماده (۲۲) تبصره «۲»	در هر زمانی اگر اتهام ازسوی دستگاه‌های امنیتی یا انتظامی به یکی از افراد متقاضی اقامت وارد شود سازمان مکلف به تعلیق کلیه خدمات تا زمان بررسی اتهامات است. در صورت اثبات اتهامات، تبعه خارجی پس از طی دوران محکومیت و مجازات‌های لازم، بلافاصله از کشور اخراج خواهد شد			✓	پیشنهاد می‌شود به ماده (۳۵)۳(۳۵) قانون مجازات اسلامی ارجاع شود. «ماده (۳۵) قانون مجازات اسلامی: اخراج موقت یا دائم بیگانگان محکوم به مجازات از کشور پس از اجرای مجازات و با حکم دادگاه انجام می‌شود».	در هر زمانی، اگر اتهامی ازسوی دستگاه‌های امنیتی یا انتظامی به یکی از افراد متقاضی اقامت، وارد شود سازمان مکلف به تعلیق کلیه خدمات متعارض با اتهام تا زمان بررسی اتهامات است. در صورت اثبات، تبعه خارجی با رعایت ماده (۳۵) قانون مجازات اسلامی از کشور اخراج خواهد شد.
ماده (۲۳) بند «۱»	اثبات داشتن درآمد کافی برای تأمین هزینه‌های زندگی خانواده			✓	برخی از اتباع خارجی، به صورت فردی در ایران زندگی و فاقد خانواده بوده و کارت اقامت شخصی دارند بنابراین پیشنهاد می‌شود هزینه‌های شخصی نیز اضافه شود.	اثبات داشتن درآمد کافی، برای تأمین هزینه‌های زندگی یا خانوادگی

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
ماده (۲۳) بند «۲»	نداشتن سابقه کیفری، تعقیب قضایی، پرونده باز قضایی، سوءسابقه امنیتی و بدهی مالیاتی		✓		اصلاح متن	نداشتن سابقه محکومیت کیفری مؤثر یا تعقیب قضایی، نداشتن قرار مجرمیت (جلب به دادرسی)، عدم سوءسابقه امنیتی و نداشتن بدهی مالیاتی و دولتی طبق قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران
ماده (۲۳) بند «۳»	انجام مصاحبه حضوری				صرف انجام مصاحبه برای دریافت کارت اقامت کافی نیست. بنابراین پیشنهاد می‌شود پذیرش جایگزین سازمان برگزار می‌شود.	صرف انجام مصاحبه برای دریافت کارت اقامت کافی نیست. بنابراین پیشنهاد می‌شود پذیرش در مصاحبه حضوری که توسط سازمان برگزار می‌شود
ماده (۲۴) بند «۳»	اثبات داشتن درآمد کافی برای تأمین هزینه‌های زندگی خانواده		✓		برخی از اتباع خارجی به صورت فردی در ایران زندگی و فاقد خانواده بوده و کارت اقامت شخصی دارند. بنابراین پیشنهاد می‌شود هزینه‌های شخصی نیز اضافه شود.	اثبات داشتن درآمد کافی برای تأمین هزینه‌های زندگی شخصی یا خانوادگی
ماده (۲۴) بند «۴»	بیمه اجتماعی معتبر				اصلاح متن	بیمه اجتماعی معتبر براساس ماده (۴) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰
ماده (۲۴) بند «۵»	نداشتن سابقه کیفری، تعقیب قضایی، پرونده باز قضایی، سوءسابقه امنیتی و بدهی مالیاتی		✓		اصلاح متن	نداشتن سابقه محکومیت کیفری مؤثر یا تعقیب قضایی، نداشتن قرار مجرمیت (جلب به دادرسی)، عدم سوءسابقه امنیتی و نداشتن بدهی مالیاتی و دولتی طبق قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران
ماده (۲۴) بند «۶»	اقامتگاه رسمی و معتبر		✓		اصلاح متن	داشتن اقامتگاه قانونی
ماده ۲۴ بند «۸»	انجام مصاحبه حضوری		✓		صرف انجام مصاحبه برای دریافت کارت اقامت کافی نیست. بنابراین پیشنهاد می‌شود پذیرش جایگزین سازمان برگزار می‌شود.	صرف انجام مصاحبه حضوری که توسط سازمان برگزار می‌شود
ماده (۲۵) بند «۱»	داشتن مجوز اقامت هفت‌ساله به‌استثنای مواردی که شورای عالی مهاجرت تعیین می‌کند.		✓		جایگزینی شورای هماهنگی به‌جای شورای عالی مهاجرت تعیین می‌کند.	داشتن مجوز اقامت هفت‌ساله به‌استثنای مواردی که شورای هماهنگی مهاجرت تعیین می‌کند.
ماده (۲۵) بند «۳»	اثبات داشتن درآمد کافی برای تأمین هزینه‌های زندگی خانواده		✓		برخی از اتباع خارجی به صورت فردی در ایران زندگی و فاقد خانواده بوده و کارت اقامت شخصی دارند. بنابراین پیشنهاد می‌شود هزینه‌های شخصی نیز اضافه شود.	اثبات داشتن درآمد کافی برای تأمین هزینه‌های زندگی شخصی یا خانوادگی
ماده (۲۵) بند «۴»	بیمه اجتماعی معتبر				اصلاح متن	بیمه اجتماعی معتبر براساس ماده (۴) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۹
ماده (۲۵) بند «۵»	نداشتن سابقه کیفری، تعقیب قضایی، پرونده باز قضایی، سوءسابقه امنیتی و بدهی مالیاتی		✓		اصلاح متن	نداشتن سابقه محکومیت کیفری مؤثر یا تعقیب قضایی، نداشتن قرار مجرمیت (جلب به دادرسی)، عدم سوءسابقه امنیتی و نداشتن بدهی مالیاتی و دولتی طبق قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
ماده (۲۵) بند «۶»	اقامتگاه رسمی و معتبر		✓		اصلاح متن	داشتن اقامتگاه قانونی
ماده (۲۵) بند «۸»	انجام مصاحبه حضوری		✓		صرف انجام مصاحبه برای دریافت کارت اقامت کافی نیست. بنابراین پیشنهاد می شود پذیرش جایگزین سازمان برگزار می شود.	پذیرش در مصاحبه حضوری که توسط
ماده (۲۵) تبصره «۳»	۴ اقامت ویژه (ده ساله) تمام امتیازات و حقوق اتباع ایرانی را به استثنای حقوق سیاسی از جمله حق رأی و انتخاب شدن، مشارکت در فعالیت های سیاسی، انتصاب در پست های کلیدی دولتی، فعالیت در نیروهای نظامی و انتظامی و همچنین انجام خدمت سربازی و معافیت از حقوق گمرکی برخوردار می باشند.		✓		اصلاح متن	اتباع دارای اقامت ده ساله از تمام امتیازات و حقوق اتباع ایرانی، به استثنای حقوق سیاسی از قبیل حق رأی و انتخاب شدن در موضوع قوانین انتخاباتی، مشارکت در فعالیت های سیاسی و همچنین انتصاب در پست های کلیدی دستگاه های موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران برخوردار می باشند.
ماده (۲۶)	اولویت دریافت کارت اقامت دائم با اشخاص ذیل است:		✓		به نظر می رسد اولویت بندی برای دریافت کارت اقامت مدت دار، در قالب آیین نامه با توجه به تغییرات و تحولات در این حوزه، مناسب تر است. بنابراین پیشنهاد می شود این ماده حذف گردد.	
ماده (۲۷) بند «۷»	شورای عالی می تواند برای نخبگان در حوزه های ذکر شده در بند «۱» این ماده که خدمات شایانی به جمهوری اسلامی ارائه داده یا خواهند داد، درخواست مجوز اقامت موقت داشته باشد.		✓		جایگزینی شورای هماهنگی به جای شورای عالی مهاجرت	شورای هماهنگی می تواند برای نخبگان در حوزه های ذکر شده در بند «۱» این ماده که خدمات شایانی به جمهوری اسلامی ارائه داده یا خواهند داد، درخواست مجوز اقامت موقت داشته باشد.
ماده (۲۷) بند «۱۱»	آیین نامه شرایط دریافت و تمدید اقامت موقت توسط سازمان ملی مهاجرت با همکاری دستگاه های مرتبط بخش های مذکور در بند «۱» این ماده تدوین و پس از تصویب شورای عالی و ابلاغ رئیس جمهور اجرا خواهد شد.		*		مصوبات شورا در صورتی که شان قانونی داشته باشد باید از طریق هیئت دولت در قالب لایحه به مجلس ارائه و در صورتی که در سطح آیین نامه باشد به هیئت دولت برای تصویب ارجاع شود.	
ماده (۲۸) بند «۳»	در مجوز خانوادگی مشخصات سرپرست به عنوان حامی درج می گردد.		✓		پیشنهاد می شود حذف گردد.	
تبصره ماده (۲۸)			✓		با عنایت به اینکه در بند «۱۰» ماده (۲۲) اتباع خارجی (اعم از سرپرست و اعضای خانواده) ملزم به دریافت شماره شناسایی منحصر به فرد شده و دریافت این شماره منوط به ثبت اطلاعات است، پیشنهاد می شود این تبصره حذف گردد.	

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
ماده (۲۹) بندهای «۴» و «۵»	۴. در صورت صلاحدید سازمان، مصاحبه تجدید خواهد شد. ۵. عدم حضور در مصاحبه بدون ارائه دلایل معتبر، موجب رد درخواست اقامت تلقی می‌شود.	✓			با عنایت به شرح اختیارات سازمان در ماده (۵) این قانون، و بدیهی بودن آن، پیشنهاد می‌شود این دو بند حذف شود.	
ماده (۳۱) بند «۲»	هر مالک ایرانی که املاک منقول و غیرمنقول خود را به اتباع خارجی فاقد مدارک معتبر برای استملاک املاک منقول و غیرمنقول، به صورت مستقیم و غیرمستقیم اجاره یا رهن با به فروش برساند، محکوم به تحمل مجازات درجه ... خواهد شد. علاوه بر این تمامی هزینه‌های اخراج اتباع خارجی غیرمجاز برعهده مالک متخلف خواهد بود.		✓		اصلاح متن	هر مالک ایرانی که اموال منقول و غیرمنقول خود (اعم از عین و منفعت) را به اتباع خارجی فاقد مدارک معتبر برای استملاک به صورت مستقیم و غیرمستقیم منتقل کند، به مجازات درجه پنج قانون مجازات اسلامی محکوم خواهد شد. علاوه بر این، تمامی هزینه‌های اخراج اتباع خارجی غیرمجاز، برعهده مالک متخلف خواهد بود.
ماده (۳۱) بند «۳»	اتباع خارجی و مالکان املاک واگذار شده به اتباع خارجی اعم از اجاره، رهن یا فروش موظفند ظرف ۲۰ روز از تاریخ انعقاد قرارداد به سازمان ملی اطلاع دهند.		✓		در راستای افزایش کارایی، شفافیت و به‌روزرسانی سریع‌تر اطلاعات با هدف بهبود کیفیت ساماندهی اتباع خارجی، سامانه جامع مهاجرت توسط سازمان ایجاد شده و اتباع خارجی موظف به درج اطلاعات در بازه زمانی مقرر خواهند شد. همچنین با رهگیری اخذ و در اسناد مذکور درج عنایت به تغییر سیاستها و تحولات در این عرصه و نیاز به به‌روزرسانی، پیشنهاد می‌شود جرائم به‌ویژه جرائم نقدی در قالب آیین‌نامه‌ها با موافقت شورا و تصویب هیئت وزیران تدوین شود.	اصلاح متن
ماده (۳۱) بند «۵»	دفاتر املاک و سایر دفاتر حقیقی و حقوقی باید از تنظیم قراردادهای اجاره، رهن و یا فروش هرگونه ملک، برای اتباعی که فاقد مدارک معتبر و شرایط مورد اشاره در این قانون باشند، امتناع کنند در صورت انعقاد هرگونه قرارداد بدون رعایت شرایط این قانون به مجازات درجه ... و جریمه نقدی به اندازه ... برابر ارزش معامله محکوم خواهند شد.		✓		اصلاح متن	اصلاح متن
ماده (۳۱) بندهای «۴» و «۷»	۶. شورای عالی مهاجرت در راستای جذب سرمایه‌گذاری خارجی می‌تواند شرایط واگذاری و اجاره املاک غیرمسکونی را تعیین نماید. ۷. تمامی مراحل واگذاری املاک اعم به اتباع خارجی از خرید، فروش و اجاره در صورت ثبت در سازمان ملی معتبر و در دادگاه صالحه قابل پیگیری خواهد بود.		✓		اصلاح متن	اصلاح متن

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
ماده (۳۱) تبصره «۲»	املاک زراعی مشمول بندهای این قانون نمی‌باشد			✓		اصلاح متن	در خصوص املاک زراعی، قانون مربوط به تملک اموال غیرمنقول اتباع خارجی مصوب ۱۳۱۰/۰۲/۱۶ کماکان به قوت خود باقی می‌باشد.
ماده (۳۲) بند «۱۳»	اصول، قواعد و مقررات پذیرش و خدمت‌رسانی توسط سازمان تدوین و پس از تصویب شورای عالی قابل اجرا خواهد بود.			✓		جایگزینی شورای هماهنگی به جای شورای عالی مهاجرت	قواعد و مقررات پذیرش و خدمت‌رسانی در مهمان‌شهرها توسط سازمان تدوین و پس از تصویب شورای هماهنگی قابل اجرا خواهد بود.
ماده (۳۳) بند «۱»	مصادیق مهاجرین کشورهایی که براساس اصل یکصد و پنجاه و پنجم قانون اساسی، درخواست پناهندگی می‌کنند توسط شورای عالی مشخص می‌گردد.					جایگزینی شورای هماهنگی به جای شورای عالی مهاجرت	مصادیق مهاجرین کشورهایی که براساس اصل یکصد و پنجاه و پنجم قانون اساسی، درخواست پناهندگی می‌کنند، توسط شورای هماهنگی مشخص و براساس شرایط این قانون عمل می‌گردد.
ماده (۳۳) بند «۲»	اتباعی که مشمول بند «۱» این ماده می‌گردند باید به کنسولگری‌ها و یا دفاتر سازمان ملی مهاجرت مراجعه نموده و نسبت به تقاضای مجوز پناهندگی اقدام نمایند.			✓		جایگزینی شورای هماهنگی به جای شورای عالی مهاجرت و مقامات مقرر قانونی مراجعه کرده و نسبت به تقاضای مجوز پناهندگی اقدام نمایند.	اتباع مشمول این ماده باید به کنسولگری‌ها یا اولین پاسگاه مرزی و مقامات مقرر قانونی مراجعه کرده و نسبت به تقاضای مجوز پناهندگی اقدام نمایند.
ماده (۳۳) بند «۷»	محل کار، اقامت و محدوده تردد اتباع دارنده مجوز پناهندگی با پیشنهاد سازمان ملی مهاجرت و تصویب شورای عالی اجرایی خواهد شد.					جایگزینی شورای هماهنگی به جای شورای عالی مهاجرت و سازمان و تصویب شورای هماهنگی خواهد شد.	نوع اشتغال، محل کار، محدوده تردد و اقامت اتباع دارنده مجوز پناهندگی، با پیشنهاد سازمان و تصویب شورای هماهنگی خواهد شد.
تبصره ماده (۳۳)	اشخاصی که مرتکب جنایات جنگی یا جرائم علیه بشریت و جرائم علیه بشریت و جنایات جنگی یا جرائم علیه بشریت و جرائم شدید حقوق عمومی شده باشند و یا حضور آنها در کشور خلاف صلح، امنیت و سلامت جامعه باشد، از این ماده قانونی محروم خواهند بود.			✓		با عنایت به حوزه وسیع جرائم امنیتی و در راستای افزایش شفافیت قانونی، پیشنهاد می‌شود به قانون مجازات اسلامی استناد گردد.	اشخاصی که مرتکب جنایات جنگی یا جرائم علیه بشریت و جرائم علیه بشریت و جنایات جنگی یا جرائم علیه بشریت و جرائم شدید حقوق عمومی شده باشند و یا حضور آنها در کشور خلاف صلح، امنیت و سلامت جامعه باشد، از این ماده قانونی محروم خواهند بود.
ماده (۳۴) بند «۲»	برای افراد بدون تابعیت مجوز برای دسترسی به آموزش، درمان و حساب بانکی صادر خواهد شد.			✓		با توجه به حساسیت‌های موجود در حوزه اتباع بدون تابعیت و دغدغه‌های امنیتی در این حوزه، محدود برای دسترسی به آموزش، درمان، بیمه، حساب بانکی، اخذ گواهینامه، موافقت شورای هماهنگی توسط اشتغال مجاز، رهن و اجاره املاک، طرح دعوا، صادر نماید.	سازمان می‌تواند، با موافقت شورای هماهنگی برای افراد بی‌تابعیت، مجوزهای محدود برای دسترسی به آموزش، درمان، بیمه، حساب بانکی، اخذ گواهینامه، موافقت شورای هماهنگی توسط اشتغال مجاز، رهن و اجاره املاک، طرح دعوا، صادر نماید.
ماده (۳۴) بند «۳»	آیین‌نامه افراد بی‌تابعیت و نحوه شناسایی توسط سازمان ملی تدوین و برای تصویب به شورای عالی و هیئت وزیران ارسال خواهد شد.					مصوبات شورا در صورتی که شأن قانونی داشته باشد باید از طریق هیئت دولت در قالب لایحه به مجلس ارائه و در صورتی که در سطح آیین‌نامه باشد به هیئت دولت برای تصویب ارجاع شود.	سازمان مکلف است ۶ ماه پس از تصویب این قانون، آیین‌نامه افراد بی‌تابعیت و نحوه شناسایی آنها را تدوین و پس از موافقت شورای هماهنگی برای تصویب به هیئت وزیران ارسال کند.
ماده (۳۵) بند «۱»	اتباع خارجی موظفند نوع اشتغال، بیمه و میزان درآمد خود را به سازمان اعلام کنند.		✓			تکرار بند «۳» همین ماده است بنابراین پیشنهاد می‌شود حذف گردد.	

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
ماده (۳۵) بند «۳»	۳. اتباع خارجی موظفند هرگونه تغییر در محل کار، نوع اشتغال، بیمه و میزان درآمد را ظرف حداکثر ۲۰ روز به اطلاع سازمان ملی برسانند.			✓	در راستای افزایش کارایی و شفافیت و به روزرسانی سریع تر اطلاعات با هدف بهبود کیفیت ساماندهی اتباع خارجی، سامانه جامع مهاجرت توسط سازمان ایجاد شده و اتباع خارجی موظف به درج اطلاعات در بازه زمانی مقرر خواهند شد.	در راستای افزایش کارایی و شفافیت و به روزرسانی سریع تر اطلاعات با هدف بهبود کیفیت ساماندهی اتباع خارجی، سامانه جامع مهاجرت توسط سازمان ایجاد شده و اتباع خارجی موظف به درج اطلاعات در بازه زمانی مقرر خواهند شد.
ماده (۳۵) بند «۴»	کارفرمایان موظفند به کارگیری، اخراج، بازنشستگی و فوت اتباع بیگانه را حداکثر ظرف ۲۰ روز به سازمان اطلاع دهد.			✓	در راستای افزایش کارایی و شفافیت و به روزرسانی سریع تر اطلاعات با هدف بهبود کیفیت بازنشستگی و فوت اتباع خارجی، سامانه جامع مهاجرت توسط سازمان ایجاد شده و اتباع خارجی موظف به درج اطلاعات در بازه زمانی مقرر خواهند شد.	کارفرمایان موظفند، به کارگیری، اخراج، بازنشستگی و فوت اتباع خارجی را حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ وقوع یا انجام آنها در سامانه جامع مهاجرت درج نمایند.
ماده (۳۵) بند «۵»	هرگونه تغییر در مشاغل مجاز توسط وزارت کار به شورای عالی ارائه و پس از تصویب اجرا خواهد شد.			✓	جایگزینی شورای هماهنگی به جای شورای عالی مهاجرت	هرگونه تغییر در مشاغل مجاز و ایجاد محدودیت در برخی از مشاغل، با پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به سازمان ارائه و پس از تصویب در شورای هماهنگی، اجرا خواهد شد.
ماده (۳۵) بند «۶»	شورای عالی به پیشنهاد وزارت کار می تواند در شرایط خاص محدودیت هایی را در برخی از مشاغل ایجاد یا رفع نماید.		✓		در بند پیشین این ماده ادغام شده و حذف گردد.	
ماده (۳۶)	سازمان ملی می تواند در حیطه اختیارات مصوب شورای عالی با کمیساریای عالی همکاری داشته باشد. این همکاری ها باید در راستای ایجاد شرایط برای رفع مشکلات آوارگان و پناهندگان ساماندهی شود.			✓	رعایت اصول یکصدویست و پنجم و هشتادم قانون اساسی و هماهنگی با وزارتخانه های امور خارجه و دستگاه های امنیتی و اطلاعاتی (با محوریت وزارت اطلاعات) برای انعقاد قرارداد ضروری است بنابراین پیشنهاد می شود به این موارد اشاره شود. اصل هشتادم قانون اساسی: گرفتن و دادن وام یا کمک های بدون عوض داخلی و خارجی از طرف دولت باید با تصویب مجلس شورای اسلامی باشد. اصل یکصدویست و پنجم قانون اساسی: امضای عهدنامه ها، قراردادها، موافقتنامه ها و قراردادهای دولت ایران با سایر دولت ها و همچنین امضای پیمان های مربوط به اتحادیه های بین المللی پس از تصویب مجلس شورای اسلامی با رئیس جمهور یا نماینده قانونی او است.	سازمان می تواند در راستای شرح وظایف و مأموریت های محوله با رعایت قوانین و مقررات مربوطه نسبت به برگزاری نشست های دو یا چندجانبه با مقامات ذی ربط سایر کشورها، سازمان های بین المللی دولتی، آژانس های سازمان ملل متحد، سازمان های بین المللی غیردولتی و سازمان های مردم نهاد داخلی اقدام و قراردادهای لازم را منعقد و امضا نماید. در امور مذاکره و انعقاد قرارداد با کشورها و سازمان های بین المللی در چارچوب قوانین و مقررات و هشتادم قانون یکصدویست و پنجم و هشتادم قانون اساسی، باید با وزارتخانه های امور خارجه و دستگاه های امنیتی و اطلاعاتی (با محوریت وزارت اطلاعات) هماهنگی لازم انجام شود.

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
ماده (۳۷)	سازمان ملی مهاجرت با هدف تقویت سازگاری اجتماعی و جذب و ادغام اتباع بیگانه که دارای مدارک شناسایی معتبر هستند برنامه جامع ادغام اجتماعی شامل آموزش، ارائه امکانات و مشاوره و ... را برای تصویب به شورای عالی ارائه نماید. این برنامه پس از تصویب در شورای عالی و موافقت رئیس جمهور اجرایی خواهد شد.					مصوبات شورا در صورتی که شأن قانونی داشته باشد باید از طریق هیئت دولت در قالب لایحه به مجلس ارائه و در صورتی که در سطح آیین نامه باشد به هیئت دولت برای تصویب ارجاع شود.	سازمان موظف است ۶ ماه پس از تصویب این قانون با هدف تقویت جامعه پذیری اتباع خارجی که دارای مدارک شناسایی معتبر هستند، از طریق اقداماتی از قبیل آموزش، ارائه امکانات و مشاوره، آیین نامه اجرایی را تهیه و پس از موافقت شورای هماهنگی به تصویب هیئت وزیران برساند.